

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 71 0 Rs 271507 22 Rev
Banjaluka, 04.7.2023. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u Banjaluci u vijeću sastavljenom od sudija, Tanje Bundalo, kao predsjednika vijeća, Biljane Tomić i Gorjane Popadić, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužitelja R.K. iz K.V., koga zastupa punomoćnik Č.Đ., advokat iz B., protiv tuženog M. A.D. B., koga zastupa punomoćnik Ž.M., advokat iz B., radi zaštite prava iz radnog odnosa, odlučujući o reviziji tužitelja izjavljenoj protiv presude Okružnog suda u Banjaluci broj: 71 0 Rs 271507 21 Rsž od 03.9.2021. godine, na sjednici održanoj dana 04.7.2023. godine, donio je

PRESUDU

Revizija se odbija.

Obrazloženje

Presudom Osnovnog suda u Banjaluci broj: 71 0 Rs 271507 17 Rs od 03.02.2020. godine odbijen je u cjelini zahtjev tužitelja da se, kao nezakoniti, ponište - Ugovor o radu broj: ... od 12.5.2017. godine, rješenje o prestanku ugovora o radu broj: ... od 01.9.2017. godine, rješenje broj: ... od 22.9.2017. godine; da se obaveže tuženi da ga vrati na rad i rasporedi na poslove koji odgovaraju njegovim stručnim i radnim sposobnostima, te da mu na ime izgubljene zarade za period od oktobra 2017. do 19.5.2019. godine isplati iznos od 24.166,83 KM (od čega iznos od 21.665,49 KM na ime izgubljene zarade i iznos od 2.501,34 KM na ime zakonske zatezne kamate obračunate od 19.5.2019. godine) i zakonsku zateznu kamatu obračunatu na iznos od 21.665,49 KM počev od 20.5.2019. godine do isplate; da mu na ime izgubljene zarade za period od 20.5.2019. do 30.9.2019. godine, odnosno do vraćanja na rad, isplati i to: za maj 2019. godine iznos od 426,41 KM, za juni, juli, avgust i septembar 2019. godine, kao i za svaki naredni mjesec do povratka tužitelja na rad iznose od po 1.119,25 KM mjesečno sa zakonskom zateznom kamatom obračunatom na svaki pojedinačni mjesečni iznos naknade plate počev od 10. u mjesecu za naknadu plate iz prethodnog mjeseca pa do isplate; da mu isplati naknadu na ime regresa za 2018. godinu u iznosu od 600,00 KM sa zakonskom zateznom kamatom od 30.4.2018. godine do isplate i da za tužitelja uplati doprinose za penzijsko-invalidsko osiguranje nadležnom Fondu za period od oktobra 2017. godine do povratka tužitelja na rad. Obavezan je tužitelj da nadoknadi tuženom troškove parničnog postupka u iznosu od 1.556,25 KM.

Presudom Okružnog suda u Banjaluci broj: 71 0 Rs 271507 21 Rsž od 03.9.2021. godine, žalba tužitelja je odbijena i prvostepena presuda potvrđena, odbijen je zahtjev tužitelja da mu tuženi nadoknadi troškove sastava žalbe u iznosu od 438,75 KM i zahtjev tuženog da mu tužitelj nadoknadi troškove sastava odgovora na žalbu u iznosu od 438,75 KM.

Blagovremenom revizijom drugostepenu odluku pobija tužitelj zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, s prijedlogom da se osporena presuda preinači tako da se u cijelini usvoji tužbeni zahtjev, ili da se ukine i predmet vrati drugostepenom sudu na ponovni postupak po žalbi.

U odgovoru tuženi predlaže da se revizija tužitelja odbije kao neosnovana.

Revizija nije osnovana.

U ovom postupku tužitelj je zatražio poništenje, kao nezakonitih: ugovora o radu od 12.5.2017. godine, kojim je raspoređen na drugo radno mjesto; rješenja od 01.9.2017. godine o prestanku ugovora o radu i rješenja od 22.9.2017. godine kojim je odbijen njegov zahtjev kojim je u postupku interne zaštite tražio zaštitu prava iz radnog odnosa, slijedom čega da se naloži tuženom da mu uspostavi raniji radnopravni status (na način opisan u izreci prvostepene presude), te da mu na ime naknade plate, za periode navedene u izreci prvostepene presude, isplati odgovarajuće novčane iznose, sa pripadajućom kamatom i naknadu regresa za 2018. godinu, te uplati za tužitelja odgovarajuće doprinose nadležnim fondovima.

Prema utvrđenom činjeničnom stanju: tužitelj je, sa završenom srednjom stručnom spremom četvrtog stepena (elektrotehničar) bio zaposlen kod tuženog na osnovu zaključenog Ugovora o radu na neodređeno vrijeme broj: ... od 26.12.2014. godine, i raspoređen na radno mjesto „glavni tehničar za instalacije i održavanje terminalne opreme“ u organizacionom dijelu Odjeljenja ..., Služba za tehničku pripremu, ..., Izvršna jedinica (IJ) B. u Direkciji ..., mjesto rada K.V.. Dana 19.5.2017. godine tuženi je ponudio tužitelju zaključenje drugog ugovora o radu, koju ponudu je tužitelj prihvatio i zaključio sa tuženim ugovor o radu na neodređeno vrijeme broj: ... od 12.5.2017. godine (čije poništenje traži u ovom postupku) temeljem kojeg je raspoređen na radno mjesto „tehničar za podršku“ u organizacionom dijelu Grupa poslova za podršku ... IJ B., Direkcija ..., mjesto rada K.V. Zatim je tuženi donio rješenje broj: ... od 01.9.2017. godine (čije poništenje se takođe traži) na osnovu kojeg je tužitelju prestao radni odnos kod tuženog, otkazom naprijed navedenog ugovora o radu od 12.5.2017. godine, zbog organizacionih promjena kod tuženog, jer je donošenjem Pravilnika o izmjenama Pravilnika o sistematizaciji radnih mjesta broj: ... od 24.8.2017. godine ukinuto radno mjesto na koje je tužitelj bio raspoređen, pa je prestala potreba za njegovim radom a nema mogućnosti da se rasporedi na drugo radno mjesto. Rješenjem o ostvarivanju prava, obaveza i odgovornosti radnika broj: ... od 22.9.2017. godine (koje je takođe predmet ovog spora) odbačen je kao nedopušten zahtjev tužitelja za zaštitu prava u dijelu koji se odnosi na ugovor o radu na neodređeno vrijeme broj: ... od 12.5.2017. godine, a odbijen zahtjev u dijelu koji se odnosi na rješenje o prestanku ugovora o radu otkazom od strane poslodavca broj... od 01.9.2017. godine.

Dalje je utvrđeno da je tužitelj stupio na bolovanje 21.9.2016. godine, jer je (kako sam kaže) doživio stres, odnosno jako teško podnio informaciju da mu je otac imao saobraćajni udes i da je na bolovanju bio do 07.10.2017. godine.

Prvostepeni sud je kod ovakvog činjeničnog stanja zaključio da su - postupak zaključenja novog ugovora o radu sa tužiteljem (od 12.5.2017. godine) i postupak radi otkaza ugovora o radu (okonačan drugostepenom odlukom tuženog od 22.9.2017. godine, donesenom u postupku interne zaštite) provedeni saglasno odredbama Zakona o radu („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj: 1/16, 66/18 i 119/21 – u daljem tekstu: ZR); da je postojala saglasnost volja ugovornih strana za zaključenje ugovora o radu na neodređeno vrijeme od 12.5.2017. godine na osnovu kojeg je tužitelj raspoređen na radno mjesto „tehničar za podršku“ koje je kasnije (izmjenom akta o sistematizaciji radnih mjesta) ukinuto, što je uzrokovalo i otkaz ugovora o radu, odnosno prestanak radnog odnosa; da tuženi nije bio dužan sačiniti program rješavanja viška radnika; da tužitelj nije bio na bolovanju zbog povrede na radu ili profesionalnog oboljenja pa da sadržaj odredbe člana 115. ZR (na koju se tužitelj pozivao tokom prvostepenog postupka), nije predstavljao smetnju za otkazivanje ugovora o radu, slijedom čega je pozivom i na odredbe člana 160, 170, 171, 172. i 190. ZR odbio sve zahtjeve tužitelja.

Drugostepeni sud prihvata činjenične i pravne zaključke prvostepenog suda, pa odbija žalbu tužitelja i potvrđuje prvostepenu presudu.

Odluke nižestepenih sudova su pravilne.

Zaposlenje radnika kod određenog poslodavca na određeno radno mjesto ne podrazumjeva garanciju da će na tom radnom mjestu ostati do kraja rada kod tog poslodavca, jer je odredbom člana 172. stav 1. ZR propisano da radnik može biti raspoređen na drugo radno mjesto kod poslodavca koje odgovara njegovoj stručnoj spremi i iskustvu stečenim radom. Poslodavac može radniku ponuditi izmjenu sadržaja ugovora o radu radi rasporeda na drugo radno mjesto ili premještaja u drugo mjesto rada kod istog poslodavca, u skladu sa članom 172 istog zakona, s tim da mu, u pisanom obliku, uz ponudu dostavi razloge za ponudu, navede rok u kome treba da se izjasni o ponudi i pravne posljedice koje mogu da nastanu odbijanjem ponude (član 170. stav 1. tačka 1) i član 171. stav 1. ZR). Ako radnik prihvati ponudu za zaključenje takvog ugovora zadržava pravo da pred nadležnim sudom, u roku od šest mjeseci, osporava njegovu zakonitost (član 171. stav 4. ZR).

Tuženi je upravo tako postupio. Dostavio je tužitelju ponudu sa propisanim sadržajem, uz ugovor o radu od 12.5.2017. godine. Tužitelj je ovaj ugovor potpisao. Nije u roku od 30 dana, propisanom odredbom člana 200. stav 2. ZR, tražio internu zaštitu kod poslodavca, zbog čega je takav njegov zahtjev, stavljen tek 06.9.2017. godine (uz zahtjev kojim je osporavao rješenje od 01.9.2017. godine o prestanku ugovora o radu), odbačen.

Proizlazi, da ugovor o radu broj: ... od 12.5.2017. godine, čije poništenje se traži u ovom postupku, nije nezakonit.

Struktura zaposlenih kod tuženog je utvrđena Pravilnikom o sistematizaciji radnih mjesta kojim je, između ostalog, propisana organizacija rada, broj izvršilaca kao i opis poslova za pojedina radna mjesta. Da bi se primijenila odredba člana 179. stav 1. tačka 3. ZR (na kojoj je tuženi temeljio donošenje spornog rješenja od 01.9.2017. godine o prestanku ugovora o radu tužitelju) neophodno je da je došlo do ukidanja radnog mjesta ili smanjenja broja radnika, odnosno da se iskazao višak radnika. Ukidanje radnog mjesta, po prirodi stvari, automatski izaziva prestanak potrebe za radom svih radnika koji su raspoređeni da na njemu rade, a obaveza

poslodavca u tom slučaju je da radnika rasporedi na drugo radno mjesto koje odgovara njegovoj stručnoj spremi i radnim sposobnostima, ako mu to mogućnosti dozvoljavaju.

Izmjenama Pravilnika tuženog o sistematizaciji radnih mjesta od 24.8.2017. godine ukinuto je radno mjesto „tehničar za podršku“ na kojem je radio tužitelj. Ni ranijim izmjenama navedenog Pravilnika koje su se desile u okviru devedeset dana, kod tuženog, usljed smanjenja broja radnika, nije ostalo bez posla više od trideset radnika, pa tuženi nije bio u obavezi sačiniti program rješavanja viška radnika o kojem govori odredba člana 160. ZR, na čijoj primjeni insistira revizija, kako pravilno i argumentovano obrazlaže i drugostepeni sud, čije obrazloženje prihvata i ovaj sud.

Za odluku o sporu odlučno je pitanje da li je u to vrijeme kod tuženog postojalo slobodno radno mjesto na koje bi tužitelj mogao biti raspoređen s obzirom na svoju stručnu spremu i radno iskustvo. Iz izvedenih dokaza proizilazi da tužitelj posjeduje SSS (elektrotehničar) i da kod tuženog u mjestu rada tužitelja (K.V.) nije postojalo upražnjeno radno mjesto za koje se traži ova stručna sprema. Zato su nižestepeni sudovi pravilno zaključili da je tuženi dokazao (član 187. ZR) da su postojali razlozi za otkaz ugovora o radu tužitelju, odnosno da tuženi nije imao mogućnost da ga rasporedi na drugo odgovarajuće radno mjesto.

Prema utvrđenom činjeničnom stanju tuženi je nakon što je tužitelju otkazao ugovor o radu, zaposlio nove radnike na nekim drugim radnim mjestima. Međutim, nije time povrijedio odredbe člana 190. ZR kako pogrešno tvrdi revident.

Naime, navedenom zakonskom odredbom (stav 1.) je propisano, da poslodavac ne može na istim poslovima u istom mjestu da zaposli drugo lice u roku od jedne godine od dana prestanka radnog odnosa radniku kojem je otkazan ugovor o radu u slučaju iz člana 179. stav 1. tačka 3) i da je, ako prije isteka roka iz stava 1. navedenog člana nastane potreba za obavljanjem istih poslova u istom mjestu, poslodavac dužan da prije zaključivanja ugovora o radu ponudi zaposlenje radniku kome je prestao radni odnos (stav 2.).

Provedenim dokazima je nesumnjivo utvrđeno da tuženi nije u okviru jedne godine od dana kada je tužitelju otkazan ugovor o radu, na istim poslovima (tehničar za podršku) i u istom mjestu (K.V.) zaključio ugovor o radu sa nekim drugim licem.

Kada nije bilo mjesta poništenju akata na osnovu kojih je tužitelju prestao radni odnos kod tuženog, onda se neosnovanim ukazuju i zahtjevi tužitelja kojim je tražena radna reintegracija i isplata naknade plata, regresa za 2018. godinu i doprinosa.

Osim toga, neuređen, nejasan i neopredjeljen zahtjev za isplatu naknade plata, regresa i doprinosa, tužitelj je prvi put stavio na ročištu održanom 17.10.2018. godine (takve zahtjeve nije sadržavala tužba od 13.11.2017. godine kojom je pokrenut ovaj spor) i to na posredan način, predlaganjem dokaza provođenjem vještačenja po vještaku ekonomske struke sa zadatkom da utvrdi visinu naknade plate koju bi tužitelj ostvario kod tuženog da mu nije otkazan ugovor o radu. Slijedom toga tužba se u ovom dijelu ukazuje i neblagovremenom, temeljem odredbe člana 201. stav 4. ZR, koja propisuje prekluzivni rok za podnošenje tužbe u radnom sporu, čijim propuštanjem se gubi ne samo mogućnost pokretanja radnog spora, nego i samo pravo koje bi bilo predmet tog spora, pa i po tom osnovu ovom dijelu zahtjeva nije bilo moguće udovoljiti.

Ni ostali navodi revizije nisu od uticaja na zakonitost i pravilnost pobijane presude i nisu mogli ishoditi drugačiju odluku. Drugostepeni sud je pravilno primijenio materijalno pravo kada je odbio žalbu tužitelja i potvrdio prvostepenu presudu. Za svoju odluku je dao dovoljne,

prihvatljive i argumentovane razloge pa, kod takvog stanja stvari, valjalo je reviziju tužitelja odbiti na osnovu odredbe člana 248. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj: 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13).

Predsjednik vijeća
Tanja Bundalo

Za tačnost otpravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Biljana Ačić